

С ДРАГОЈЛОМ ДУДИЋЕМ

С напредним покретом упознао сам се уз помоћ и по упутствима Драгојла Дудића. Упућивао ме у многе ствари, просто васпитавао, па сам убрзо и сам почео да учествујем у том покрету. Зато се од Драгојла Дудића иисам одвајао све до његове погибије.

Кад је избио априлски рат 1941. године затекао сам се у Четвртом пешадијском пуку „Стеван Немања”. Пошто смо разбијени, побегао сам да не бих пао у заробљеништво, али сам тада сакрио две пушке, двеста комада муниције, један пиштољ и четири бомбе.

У јуну 1941. године, кад је Немачка напала на Совјетоки Савез, Драгојле Дудић се негде изгубио и неколико дана нисам о Њему ништа знао. После неколико дана појавио се. Тек тада сам му рекао да имам скривено оружје. Питао ме да ли бих с њим пошао у шуму. Ја сам обећао да ћу поћи. Он ми рече да увече дођем у његов воћњак на договор.

Дошао сам и ту смо се договорили о одласку у партизане. Драгојле Дудић је свима рекао да буду спремни и да дођу кад он јави. У Бујачићу 28. јуна 1941. године формирана је Колубарска чета.

На дан 29. јуна Драгојле је дошао мојој кући и позвао ме да пођем. Најпре смо поделили оно оружја што сам ја имао и отишли на Котлине.

Борци Колубарске чете учествовали су у нападу на немачке мотоциклисте на Буковима. Колико се сада оећам, учествовало је пет бораца. Међу њима су били Срећко Милићевић и Матија Павићевић из Дегурића и неки Брале, металостругар из „Крушика”. Сва тројица су касније потинула у борбама. Мислим да је Брале био руководилац акције. Причало се да су немачки мотоциклети тада пружили отпор. Један од њих је у нападу убијен, а друти је ухваћен и доведен је у чету, која се налазила у шуми Пријездића иза Бачеваца. Био је подофицир. Касније смо заробили још једног Немца и обојицу смо их укључили у ону групу заробљених Немаца која је спроведена у Ужице.

Једно време био сам борац у чети, а poste тога био сам курир између Колубарског батаљона и Штаба Ваљевског парги-

занског одреда. После саветовања у Столицама био сам курир између Штаба Ваљевског партизанског одреда и Врховног штаба.

Једног дана Драгојле Дудић и ја пошли смо из Крупња за Ужице. Ишли смо преко Љубовије и Бајине Баште. Возио нас је пхофер Јакша из Ваљева.

У Ужице смо стигли пред вече. Ја сам остао са шофером, а Драгојле Дудић је отишао неким послом. Преноћили смо у Ужицу и сутрадан смо се сви вратили истим путем за Крупањ па одатле у Пецку, где се налазио Штаб ВаљеБског партизанског одреда.

Био сам од тада скоро увек уз Драшјла.

Једног дана Драгојле ми је дао једно писмо које је главило „На личност Титу“ и рекао ми да писмо носим у Ужице и предам Титу, али да га чувам и сачувам по сваку цену. Ишао сам из Пецке преко Тисовика, Медведника, Дебелог Брда и Јелове горе. Морао сам избегавати четнике, јер с њима, тада већ нисмо били у добрим односима.

У Ужицу сам је јавио команданту места. Рекао сам шта носим коме треба да предам. Тражили су да пошту предам њима, али ја сам рекао да је морам лично предати Титу. Одведу ме у неку зграду банке на спрат. У приземљу те зграде је било доета стражара и курира. Ту сам познао Драгоелава Продановића из Клинаца, Лазу Трпковића, који је, чини ми се, био командир те страже, и једног друга кога смо звали Јагодинац. Ушао сам, попео се на спрат и стао пред једном собом која гледа на улицу. Директно из ходника ушао сам у Титову радну собу. Остало ми је у сећању да су врата некако на средини зида и с њих се право гледа на радни сто, који је био намештен на сред собе. Тита сам затекао како стојећи гледа у неку мапу на столу.

Поздравио сам стиснутом песницом. Видим да је то човек кога сам пре тога два пута видео, једном на преговорима у Стругарнику, где сам био путовођа, а други пут кад сам био курир у Столицама,

Питао сам: „Јесте ли ви Тито?“

Пошто је одговорио да јесте, рекао сам да сам донео пошту из Ваљевског партизанског одреда. Узео је, читао и раопитивао се шта има ново на нашем терену. Иопричао сам шта сам знао. Он ми је затим рекао да сиђем доле код командира страже и да ту сачекам, а он ће ме звати кад затреба. Остао сам ту три дана и за то време излазио и разгледао град. У приземљу зграде еам и спавао и хранио се. После три дана Тито ме је позвао у своју радну собу и предао ми једно писмо за Штаб Ваљевског партизанског одреда.

Путовао сам једним камионом који је ишао преко Бајине Баште и превозио наоружање. Тим камионом стигао сам до Љубовије. Ту је била наша и четничка команда. Од њих сам добио и партизанску и четничку објаву. Сећам ое да је у Љубовији тада била једна чета Ваљевског партизанског одреда и да је командир

те чете био неки учитељ. Ја одатле кренем пешице преко Прослопа у правцу Пецке. Кад еам успут стигао до једне школе, чујем у Љубовији пуцњаву. Касније сам дознао да су то четници напали на ону нашу чету. Говорило се да је у тој борби командир наше чете погинуо. Чуо сам затим да је онај камион, којим сам ја дотле дошао са наоружањем, био упућен Рачићу, али ја не знам шта је с тим камионом даље било.

Пред Прослопом ме зауставе два четника и нареде да руке подигнем увис. Бранио сам се, говорио да сам курир и да морам хитно даље, али ништа не вреди. Разоружали су ме, узети пошту и повели у један поток. Успут смо се објашњавали. То је пооматрао и олушао један дечак који је терао нека говеда. Четницима то нешто није било по вољи па се окоме на оног дечака и стану га терати. Ја то иокористим па побегнем, али пошта остане код њих.

Стигнем у Пецку, нађем Драгојла Дудића и испричам му шта ми се дееило. Он је одмах упутио један вод бораца, на челу са друшм кога смо звали Гија, да се вратимо на место где ми је одузета пошта. Кад смо тамо стигли, ушли омо у једну кућу и ту смо нашли оног дечака који је терао говеда. Питамо њега и остале укућане у тој коћи да ли познају четнике који су отели пошту. Они кажу да их познају и да су куће тих четника у близини. Једног чичу и једну девојку из те куће поведемо да нам покажу куће оних четника. Док су нас они водили неким заобилазним путем, једна баба из те куће оде пречицом и обавести четнике о нашем доласку и четници побегну и однесу ону пошту коју су ми одузели. ..

ПоСледњи пут у Ужице сам ишао пред повлачење. Добио сам пошту од Драгојла Дудића с налогом да је однеем Радивоју Јовановићу Брадоњи у Бачевце на Дрини. Ту је била порука да Брадоња крене у Љубовију да би се тамо разбили четници.

После разбијања четника у Љубовији отишао сам у Ужице. Драгојла Дудића тада сам нашао у једној згради у коју раније нисам улазио. С њим сам ту остао све до 29. новембра.

Последњег дана боравка у Ужицу сви ми курири постројени смо пред једном зградом, добили смо хлеба и свима нам је наређено да пођемо у правцу Златибора. Ја сам кренуо у групи у којој је био и Драгојле Дудић. Кренули омо рано изјутра. До града су већ доеирали звуци топовске палбе.

Ишли смо пешице и већ смо се приближавали Мачкату кад стиже један курир и рече нам да се вратимо на шести километар од Ужица. Вратимо се до неке кафанице. Ту смо таман мислили да мало доручкујемо, кад поче бомбардовање. Путем поред кафанице пролазе читаве колоне бораца и цивилног становништва које одступа. Драгојле Дудић, Радомир Дудић, један курир из Мачванског одреда без шаке и ја пођемо да се од авиона склонимо

у неки подрумчић. После неког времена онај мачвански курир и Радомир Дудић извукоше се из подрума и некуд одоше. Остали смо само Драгојле и ја. Нешто касније покушамо да ое и ми пребацимо до једне штале. Кад смо стигли, видимо да је штала закључана. Угледамо отворен улаз преко тавана и кроз њега уђемо у шталу. Седнемо на неке јасле. Драгојле је узнемирен. Хоће да пуца на немачке авионе кроз неки прозорчић. Ја га упозоравам да је то опасно, а он ми вели да сам кукавица и тера ме да се склоним. Изађем из штале, али ме одмах засу рафал. Легнем и видим да то авиони у ниском литу митраљирају сваки корак. Кад је прошла једна група авиона, ипопаљена је црвена ракета, Викнем Драгојлу да бежи јер долазе Немци и станем бежати.

Под кишом куршума успео сам да стигнем до заклона.

Драгојле је остао и више га нисам видео.

У Радојињи сам одређен у пратњу Врховног штаба. . .

Панта ПАНТИЋ